

NVKC onderzoekt functioneren Vogelaar

C.N.M. Renckens

Nadat wij hem in september 2000 reeds bij de lezers van het Actieblad introduceerden, kunnen wij u nu melden dat ook zijn beroepsvereniging inmiddels indringend heeft kunnen vernemen van de activiteiten van dr. E.F. Vogelaar, directeur van het Europees Nutriënten Laboratorium (ELN) te Utrecht, tevens hulpverlener in een praktijkje voor orthomoleculaire geneeskunde in diezelfde plaats.

Vogelaar is een spin in het web van de zgn. 'orthomoleculaire geneeskunde', een abstracte vorm van kwakzalverij, grotendeels bestaand uit het diagnosticeren van 'deficiënties' en het vervolgens aanbieden van therapie in de vorm van voedingssupplementen, vitamines, aminozuren en mineralen. Mensen met vage klachten, die in de reguliere geneeskunde als niet ziek beoordeeld worden, krijgen zo een pseudodiagnose en een netherapie aangeboden, die hen veel geld kost en soms aantoonbare schade oplevert.

De industrie en groothandel, die de orthomoleculaire preparaten levert, heeft er veel belang bij dat zoveel mogelijk (alternatieve) therapeuten in staat zijn de orthomoleculaire diagnose te stellen en zij organiseren via mantelorganisaties opleidingen tot orthomoleculair therapeut. De belangrijkste drie firma's in dit opzicht zijn het Adviesbureau Orthomoleculaire Voeding (Den Haag) van autodidactvitaminedeskundige en Valstaraanhanger Nieuwenhuis, de firma Orthica uit Weesp en Ortho (Gendringen), waarvan de apotheker Schuitemaker directeur is. Deze laatste richtte ruim tien jaar geleden de Maatschappij ter bevordering der Orthomoleculaire Geneeskunde (MBOG) op, die opleidingen en congressen organiseert. Gedurende enkele jaren was Vogelaar ook voorzitter van deze MBOG, die niet slechts een nutteloze vorm van pseudogeneeskunde bevordert, maar ook afgezien daarvan nog een buitengewoon slechte beoordeling heeft van de Consumentenbond, die naar de kwaliteit van alternatieve beroepsorganisaties onderzoek doet in opdracht van het ministerie. Men kijkt daarbij (het is onze lezers bekend) niet naar werkzaamheid, maar slechts naar praktijkorganisatie, klachtrecht, hygiëne, tarieven etc. (zie ook *Actieblad* mei 2000). Cijfermatig werd de kwaliteit van de MBOG in 1998 met een 2,9 en een jaar later zelfs met een 1,3 beoordeeld: extreem

lage cijfers. Vogelaar richt daarnaast schade aan als adviseur van het alternatieve Fonds voor het Hart, dat vanuit alternatieve hoek de wel bonafide Nederlandse Hart-stichting concurrentie aandoet. De wetenschappelijke adviesraad waarvan hij aanvankelijk deel uitmaakte is inmiddels geheel leeggelopen en Vogelaar is nu mededirecteur van dit nog steeds bestaande, maar weinig actieve 'kwakfonds' te Den Haag. In een verder verleden was Vogelaar al eens gezien in het dubieuze gezelschap van Moerman-adepten als Wiese, Linnemans en Aakster, met hem verenigd in de Wetenschappelijke Onderzoekscommissie van de Stichting Interdisciplinair Kanker-Onderzoek Nederland (SIKON) in 1979.

Vogelaars hierboven beschreven activiteiten zouden nog als niet-patiëntgebonden kunnen worden beschouwd en de aangerichte schade is voornamelijk indirect. Zijn ELN dient voornamelijk om alternatieve genezers aan een pseudodiagnose te helpen, waarbij hij ook therapieadviezen geeft. De VtdK beschikt over twee dossiers van slachtoffers van deze praktijken: het eerste geval betreft een vrouw onder behandeling van Clara Ruizendaal, eertijds orthomoleculair therapeute en goede bekende van de VtdK, bij wie voor € 670,- laboratoriumonderzoek werd verricht op het ELN en bij wie de diagnose 'verstoorde alvleesklier' en 'chronisch candidasyndroom' werd gesteld, terwijl in het tweede geval een 'ernstige kwikbelasting' ten gevolge van amalgaamvullingen in het gebit werd gediagnosticeerd. De vrouw kreeg na een door Vogelaar uitgevoerde DMPS-test (aangevraagd door haar natuurarts Kentie) het advies alle amalgaamvullingen uit haar gebit te laten verwijderen! De Gezondheidsraad constateerde – het is algemeen bekend – enkele jaren geleden dat amalgaam onschadelijk is voor de gezondheid.

Het onderzoek dat het ELN uitvoert bestaat, zo

lijkt het, deels uit normaal klinisch chemisch onderzoek, maar bevat ook zeer 'ongewone' testen, zoals de 'levend bloed analyse' (een kwakzalverstest, waarbij vers bloed wordt bekeken met een donkerveldmicroscopveld), de haar-analyse, bepaling van kryptopyrrol in urine (waarmee de non-disease HPU kan worden 'vastgesteld') en de Melisa-test, geschikt om bij lijders aan ME, MS e.d. 'metaallergie' vast te stellen.

Wij drongen er in mei 2001 bij de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie op aan, hun lid te visiteren en aan een kwaliteitstoets te onderwerpen. Wij suggereerden dat de goede naam van de NVKC hier in het geding was.

Het bestuur van de NVKC liet ons, na Vogelaar te hebben gehoord, weten niet op te kunnen treden tegen Vogelaar, omdat hij geen 'registerlid' is. Wel had men twijfels over de doelmatigheid van het door hem uitgevoerde onderzoek, maar dat kon ook de aanvragers worden aangerekend. Als het hierbij gebleven zou zijn, dan hadden wij de NVKC slechts kunnen scharen in het steeds langer wordende rijtje van medisch-wetenschappelijke verenigingen wier zelfreinigend vermogen faalt waar het om alternatief actieve leden uit eigen kring gaat: Ned. Internisten Vereniging, Ned. Ver. v. Neurologie, Ned. Mij Tandheelkunde en zelfs de KNMP, die tegenwoordig een apotheker in zijn hoofdbestuur heeft, die geen last van vooroordelen heeft en zich serieus in de homeopathie verdiepte.

Gelukkig kwam het bestuur van de NVKC alsnog tot het inzicht dat men zijn disfunctionerende leden toch wat beter moet volgen, want in een ingezonden brief na mijn artikel 'Medisch-wetenschappelijke verenigingen, kwaliteitscontrole en disfunctionerende artsen, (*Ned Tijdschr Geneesk* 2003;147:1749-1752), waarin ik ook de casus Vogelaar/NVKC beschreef, liet NVKC-voorzitter Storm niet alleen weten dat Vogelaar slechts biochemicus is en nimmer de opleiding tot klinisch-chemicus heeft gevolgd. Hij meldde ook dat de twijfels over Vogelaar niet waren verminderd en dat er toch besloten was het onderzoek naar het functioneren van dit lid te heropenen. Tenslotte verzekerde Storm de *NTvG*-lezers dat de biochemicus dr. J. 'HPU' Kamsteeg, die in hetzelfde *NTvG*-nummer van 6 sept 2003 (p. 1720-1) ook aan scherpe kritiek blootstond, geen lid was van de NVKC.

De NVKC pakte de zaak professioneel aan en stelde een Adviescie in, bestaande uit de klinisch-chemici prof.dr. H.L. Vader (Maxima Medisch Centrum, Den Bosch), dr. J. van der Weide (St. Jansdal Ziekenhuis Harderwijk) en

mevrouw Y. van der Schouw, klinisch epidemiologe en medewerkster van prof. Grobbee, die door de NVKC ook was verzocht in de commissie plaats te nemen.

De commissie bezocht op 31 maart voltallig het ELN en 's middags werd ondergetekende in staat gesteld zijn bezwaren nog eens omstandig uiteen te zetten. De twee klinisch-chemici gevoelden zich wat ongemakkelijk en lieten duidelijk doorschemeren het inhoudelijk niet met ons oneens te kunnen zijn. Men moest echter de advocaat van de duivel spelen en vertelde allereerst 'niet onder de indruk te zijn van ELN's outillage'. Hij verricht daar met drie à vier medewerkers bloedonderzoek, volgens hem vrijwel exclusief op aanvraag van artsen, naar een aantal voedingsstoffen en stuurt ook veel door naar andere laboratoria. In zijn klinische praktijk laat hij zich bijstaan door een arts. Hij zou absoluut niet meedoen met de HPU-hype van Kamsteeg, maar wij konden de commissie een catalogus tonen waarin de prijs van een kryptopyrrolbepaling door Vogelaar stond vermeld.

Wij konden de commissie nog wat recente casuïstiek melden van twee gevallen van resp. (regulier vastgesteld) autisme en depressiviteit, waarbij Vogelaar natuurlijk weer de nodige deficiënties had gevonden. Ook wordt hij op veel kwakzalverssites vermeld als 'relatie' waar toonaangevend onderzoek kan worden uitgevoerd. Zo vermeldt de Pillie Willie Koerier (www.go.to/pilliewillie) dat een tekort aan L-carnitine alleen in het ELN en in het Rotterdamse Preventief Medisch Centrum (van de beruchte Trossèl) kunnen worden vastgesteld. De Bigro-Health praktijk voor natuurgeneeswijzen (www.bigro-health.nl) somt het volgende rijtje op van door hen toegepaste diagnostiek: 'Bio-electrische functiediagnostiek, Decoderdermografie, Vegatest, Iriscopie en ELN'. Op www.zonnet.nl komt hij voor als specialist op het gebied van levensverlenging en wordt in één adem genoemd met Defares uit Leiden, Musarella uit Rotterdam en Van der Schaar uit Leende: allen oude bekenden van onze Vereniging.

Ter verontschuldiging voerde de commissie ook nog aan dat de NVKC een zeer open systeem hanteert bij de toelating van leden: elke geïnteresseerde kan bij wijze van spreken lid worden. Het lidmaatschap zou in dat opzicht niet zo veel voorstellen, maar men had wel de indruk van Vogelaar het erg zou vinden als hij uit de club zou worden gezet. Hoe het afliep? ●